

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

90. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁJUS 11–12.

A Régiók Bizottsága állásfoglalása – A forradalmak hatásának és következményeinek kezelése a földközi-tengeri térségben

(2011/C 192/01)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Humanitárius válság van kibontakozóban

1. aggodalommal figyeli a földközi-tengeri térség déli részén zajló változásokat és a bizonytalan helyzetet, és teljes mértékben támogatja a társadalmi, gazdasági és politikai reformfolyamatokat, amelyeknek valóban demokratikus működést, új stabilitást kell eredményezniük az érintett országokban, illetve azt, hogy a térségben élő nőknek és férfiaknak tényleges lehetőségük legyen a béke és a jólét kiépítésére; sajnálattal tapasztalja és élesen elítéli a térség bizonyos országaiban megfigyelhető erőszak minden formáját és az emberi jogok lábbal tiprását, és sürgeti az Európai Uniót, hogy a rá háruló felelősségnek eleget téve, támogassa a békés átalakulást és a demokratikus átmenetet;

2. aggodalommal tölti el az észak-afrikai események eredményeképpen kialakuló menekülthullám, amely közvetlenül érinti a térséghez legközelebb fekvő tagállamokat és azok helyi közösségeit; ezért hangsúlyozza: késedelem nélkül eleget kell tenni annak a konkrét formában megnyilvánuló szolidaritásra és a szükséges támogatásra vonatkozó kötelezettségnek, amelyet az Európai Unió és a tagállamok az Európai Tanács 2011. március 11-i nyilatkozatában és a 2011. március 24–25-i európai tanácsi következtetésekben vállaltak;

3. emlékeztet az RB Elnökségének 2011. március 4-i nyilatkozatára, ⁽¹⁾ amely támogatásáról biztosította az egész térség népeinek törekvéseit, és az RB nevében szolidaritást vállalt azzal,

ahogy e népek kifejezésre juttatják igényüket a tényleges demokrácia, a politikai pluralizmus, az alapvető szabadságjogok és az emberi jogok tiszteletben tartása iránt;

4. megjegyzi azt is, hogy sokan gazdasági, politikai vagy társadalmi okokból költöznek az EU területére; elismeri, hogy vannak közöttük olyanok, akik a térségben kialakult rendkívüli helyzet miatt kényszerülnek lakóhelyük elhagyására, és joggal tarthatnak igényt menedékjogra és nemzetközi védelemre; emlékeztet arra, hogy a menedékhez való jogot többek között az Alapjogi Charta is garantálja, és az megfelel az EU és a tagállamok nemzetközi jogból adódó kötelezettségeinek;

5. elismeri, hogy a földközi-tengeri térség déli részén kialakult politikai és társadalmi instabilitás, amelyhez elnyomás, számos ágazatot érintő gazdasági nehézségek, valamint a környezet állapotának folyamatos romlása társul, a népességcsoportok térségen belüli és onnan induló migrációjának olyan jelentős hajtóerejévé vált, amely továbbra is ki fogja fejteni hatását, mivel egyre többen menekülnek a politikai bizonytalanság és a szegénység elől;

Közvetlen reakció a válságra

6. hangsúlyozza, hogy a romló humanitárius helyzetre közvetlenül és sürgősen reagálni kell, figyelembe véve az érintettek alapvető jogait és személyes helyzetét; megítélése szerint az EU, a tagállamok és az önkormányzati szintek összehangolt reakciójára van szükség, és megismétli, hogy az EU városainak és régióinak a szükséghelyzetek kezelésével és a polgári védelemmel kapcsolatos tapasztalatai az uniós intézmények és ügynökségek, illetve a tagállamok rendelkezésére állnak; az intézkedésekbe be kell vonni a civil társadalmat is, hogy ki tudjuk használni az érintett államok polgáraival való személyes kapcsolatokat;

⁽¹⁾ CdR 113/2011.

7. elengedhetetlennek tartja a valódi szolidaritást a menekült-hullámok által legközvetlenebbül érintett tagállamok és közösségek iránt, amelynek az operatív és pénzügyi felelősségi körök igazságos elosztásán kell alapulnia, a Szerződésekben foglaltaknak megfelelően, az EUMSZ 80. cikkének értelmében; arra kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy intézkedéseiket folyamatosan alakítsák a változó helyzethez, egyaránt figyelembe véve a migráns vagy lakóhelyüket elhagyni kényszerült népességcsoportok és az őket segítő közösségek igényeit;

8. felkéri az EU helyi és regionális önkormányzatait, hogy támogassák a terhek megosztására irányuló cselekvési tervet, amely segítené a térségből érkező menekültek elhelyezését, és a válság által okozott humanitárius vészhelyzet kezelésére speciális szolidaritási alapot álltana fel; egyben arra kéri őket, szólítsák fel a tagállamokat – a tagállamok közötti szolidaritás elve alapján – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló 2001/55/EK tanácsi irányelvben szereplő mechanizmus életbe léptetésére, és ezáltal nyilvánítsák ki az Európai Unió őszinte elkötelezettségét a szolidaritási elv és a felelősségmegosztás iránt;

9. kéri, hogy a megfelelő alapok kiutalására várva a már meglévő pénzügyi eszközök révén mozgósítsanak minél előbb forrásokat az érintett területeken, hogy kezelni lehessen a migránsok beáramlása nyomán kialakult szükséghelyzeteket;

10. a rendkívüli helyzet által elsősorban érintett területek támogatására kompenzációs intézkedéseket javasol a helyi gazdaságok óriási veszteségeinek és az ezekre a gazdaságokra gyakorolt negatív hatások ellensúlyozása céljából, különösen az olyan kulcságazatokban, amilyen az idegenforgalom és a halászat;

11. ebben az összefüggésben azt javasolja, hogy vizsgálják felül a 2001/55/EK irányelvet annak érdekében, hogy pontosabban – esetleg a befogadó országok népességével arányban – határozza meg a migránsok „tömeges beáramlás”-ának fogalmát.

12. hangsúlyozza, hogy a tagállamok által hozott valamennyi intézkedésnek összhangban kell lennie az uniós joganyaggal, tiszteletben kell tartania a schengeni acquis-t, amely garantálja a polgárok szabad mozgását az EU területén, így az európai integráció vívmányainak lényeges tényezője, továbbá biztosítania kell a nemzetközi jogban és az EU-Szerződésekben, így különösen az Alapjogi Chartában foglalt alapvető emberi jogok érvényesülését;

13. üdvözli a schengeni rendszer közösségi jellegének védelmezésére irányuló európai bizottsági javaslatokat, amelyek biztosítani igyekeznek, hogy a schengeni rendszer által külső eseményekre adott szükséges reakciók átlátható, közös európai szabályokon alapuljanak, és ne korlátozzák indokolatlanul a határokon átnyúló létező együttműködést;

Hosszú távú reakció

14. minden eddiginél szilárdabb meggyőződése, hogy sürgősen szükség van szolidaritásra és igazságos felelősségmegosztásra épülő, átfogó, közös bevándorlási és menekültpolitikára; hangsúlyozza: elsőbbséget élvez, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat vonják be a legális migrációval és a migránsok integrációjával kapcsolatos politikákba;

15. kiemeli, hogy minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni az illegális migráció és mellékhatásai visszaszorítására, különös tekintettel az emberkereskedelemre; támogatja visszafogadási megállapodások megkötését az EU és a térség országai között; szükségesnek tartja a FRONTEX mandátumának és szerepének felülvizsgálatát, beleértve ebbe az EU határain, köztük a Földközi-tenger partvidékén történő járőrözést lehetővé tevő pénzügyi, műszaki és humán erőforrásainak megerősítését;

16. csatlakozik azokhoz, akik a jelenlegi menedékjogi szabályozás felülvizsgálatát tartják szükségesnek, különös tekintettel a menedékjogi kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására szolgáló mechanizmusra, és felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat: folytassák a munkát a közös európai menekültügyi rendszer teljes körű kialakítása érdekében; úgy véli, hogy az Európai Menekültügyi Támogató Hivatal értékes segítséget nyújt majd a legközvetlenebbül érintett tagállamoknak a migráció kezelésében;

17. meggyőződése, hogy a szabad és tisztességes választásokon és a jogállamiságon alapuló demokrácia, valamint a hatékony és demokratikus helyi és regionális közigazgatás a stabilitás és a politikai, illetve gazdasági fejlődés előfeltételei közé tartoznak az érintett országokban, és döntő szerepük van annak lehetővé tételében, hogy a polgárok saját hazájukban hasznosítsák tudásukat;

18. aláhúzza a bővítési és az európai szomszédsági politika keretén belül zajló kapacitásépítési programok gyakorlati hasznosságát, és a helyi közigazgatást támogató eszközhöz kapcsolódó (LAF) kísérleti program konkrét példáját alapul véve ⁽²⁾ azt javasolja, hogy ennek megfelelő kezdeményezéseket dolgozzanak ki a Földközi-tenger déli partvidékének országai számára is, a helyi és regionális szintű kapacitásépítés támogatása érdekében;

19. észrevételezi a migráció és a fejlesztési politikák közötti kapcsolatot, és a térségben olyan gazdasági és társadalmi feltételek megteremtését támogató politikák kidolgozását tartja szükségesnek, amelyek fenntartható jövőt biztosítanak a helyi lakosoknak, ezáltal csökkentve a kivándorlást ösztönző tényezőket; különösen fontosnak tartja a szegénység csökkentését és a fiatalabb generáció számára történő munkahelyteremtést, és ezért a meglévő uniós források és tapasztalat teljes körű kiaknázása mellett száll síkra annak érdekében, hogy támogassuk az oktatást és a szakképzést ezekben az országokban;

⁽²⁾ Az RB már szorosan együttműködik az Európai Bizottsággal ennek a – jelenleg a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokra korlátozó – kísérleti programnak a támogatásában.

20. hangsúlyozza, milyen fontos az ezekkel az országokkal folytatott kereskedelem élénkítése és az ottani beruházások ösztönzése, továbbá kisvállalkozások létrehozását célzó mikro-hitel-mechanizmusok kialakítása, amelynek révén ezek az országok intenzívebbé tehetnék saját gazdasági növekedésüket és csökkenthetnék a szegénységet. Az Észak-Afrikával folytatott kereskedelem bővülése Európa számára is előnyökkel járna, ugyanis sok munkahely jönne létre az európaiak számára, és gyorsulna az EU gazdasági növekedése. Az RB ezért a megmaradt kereskedelmi akadályok lebontását célzó, megfelelő közös erőfeszítéseket sürget;

21. meggyőződése, hogy az Unió a Mediterrán Térségért (UMT) fontos szerepet játszhatna a migráció és következményei kezelésében, ha az összes érintett fél részéről megkapná a szükséges politikai támogatást és a megfelelő forrásokat; kiemeli ebből a szempontból azt a hozzájárulást, amelyről a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlése (ARLEM) gondoskodhat, ha megkönnyíti az együttműködést és a tapasztalatcserét a helyi és regionális önkormányzatok között; javasolja, hogy az ARLEM közgyűlés körültekintően mérlegelje a helyzetet, és prioritásai közé vegye fel a kibontakozó eseményekre adandó megfelelő válaszokat, és hatáskörén belül tegye meg a szükséges lépéseket az érintett országok demokratizálódási folyamatának aktív támogatására;

22. emlékeztet arra, hogy a városi és regionális szintű diplomácia hozzájárulhat a folyamatban lévő demokratizálódás előmozdításához és megszilárdításához, segítheti a nyilvánosság bevonását és javíthatja az emberek kapcsolatát az őket irányító kormányzatokkal;

23. felszólítja az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy elkövetkező politikai kezdeményezései⁽³⁾ révén lerakja az alapot az átfogó reakciók kialakításához, beleértve a helyi és regionális önkormányzatok szerepe és hozzájárulása iránti fogékonyságot, valamint azt, hogy a bevándorlási és menekültügyi, a külkapcsolati és a fejlesztési politikák közötti további szinergiák kialakítására a helyi és regionális szinttel való szoros együttműködésben kerül sor;

24. felkéri az RB elnökét, hogy ezt az állásfoglalást terjessze az Európai Tanács elnöke, az Európai Parlament, az Európai Bizottság, az EU Tanácsának magyar elnöksége, az Európai Külügyi Szolgálat, az ENSZ menekültügyi főbiztosa, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, az UMT társelnöksége és titkársága, az UMT parlamenti közgyűlése és az ARLEM elé.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 12-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Gondolunk itt például az európai szomszédságpolitika felülvizsgálatára, az éves migrációs és menekültügyi jelentésre, a fokozott EU-n belüli szolidaritásról szóló közleményre, a fejlesztést szolgáló migrációról és mobilitásról szóló közleményre, valamint a migráció átfogó megközelítésére.